

Şiddetten Korunmak İçin 'Resmi Nikah' Mı Gerek ?

Aileyi Değil Kadınları Korumayı

İLKAY TANYER

Kadını bir türlü aile kurumundan bağımsız düşünemeyen bir zihniyetin, kadının bir birey olarak değil yalnızca aile içerisinde var olabilen bir canlı olarak görülmesinin en net yansıması son günlerde gündeme gelen "Kadının ve Aile bireylerinin şiddetten korunması" kanun tasarısı taslağıdır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin uzun bir dönemdir, "Kadının ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunmasına Dair Kanun" başlığı altında tasarı taslağı çalışmalarını sürdürüyor. Fakat bu çalışma ne yazık ki AKP'nin politikalarına doğru kaymalar göstermeye başladı bile.

İlk olarak tasarı halinde olan bu yasa taslağının başlığına dikkat çekmek gerekiyor. Taslağın adı "Kadının ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunması." Kadını bir türlü aile kurumundan bağımsız düşünemeyen bir zihniyetin, kadının bir birey olarak değil yalnızca aile içerisinde var olabilen bir canlı olarak görülmesinin tezahürüdür bu başlık. "Kadın ve çocuk", "kadın ve aile" ikilileri zaten otomatik olarak kadını bağımsızlaştırmayan erkek egemen dilin özellikle kullandığı vurgulardır. Bir kadın ancak ailenin içinde var olabilir, ailenin dışındaki hayat kadın için tehlikelerle doludur, bu yüzden kadın ve aile kavramlarını bir arada tutar iktidar. Bir kadın ancak anne olarak evrimini tamamlayabilir, çocuk sahibi olan kadının toplumda statüsü yükselir, o bir Anne'dir artık. Her şeyden, üzerindeki bütün görevlerden, rollerden çok daha önemlidir anne olmak. İşte bu yüzden kadın ve çocuk kavramlarını birbirinden ayırmaz yine aynı iktidar. Son imzalara göre 236 bağımsız kadın örgütünün imzacısı olduğu Şiddete Son Platformu'nun yasa tasarısına göre başlık şöyle önerilmektedir: 4320 SAYILI KADINLARA YÖNELİK HER TÜRLÜ ŞİDDET ve EV İÇİ ŞİDDETİN ÖNLENMESİ, ŞİDDETLE MÜCADELEYE DAİR KANUN TASARISI TASLAĞI.

Kanun tasarısının başlığındaki sorun içeriğinde de devam etmekte. Kadını ve aile bireylerini korumayı hedefleyen kanun tasarısı yalnızca medeni hal olarak evli/nişanlı/boşanmış bireyleri kapsıyor. Fatma Şahin çağrıda bulunduğu kadın örgütlerinin "yakın ilişki içerisinde yaşayanlar" ifadesinin eklenmesi önerisini daha önce kabul edip tasarıya geçirmesine rağmen, toplantı sonrasında örgütlerden habersiz hiç de etik olmayan bir şekilde "yakın ilişki içerisinde yaşayanlar" ifadesinin kaldırıldığını basından duyuruyor. Eğer taslak bu şekilde kabul edilirse, yasadan sadece "resmi nikâhli evliler, boşananlar ve nişanlılar" yararlanabilecek. Bu sevgilisinden veya nikâhsız/imam nikâhli kocasından şiddet gören kadınların koruma kapsamına alınmayacağı an-

lamına geliyor. Ancak kadınlar sadece resmi nikâhli kocalarından şiddet görmüyor. Bianet.org'un çetelesine göre 2011 yılının Haziran'dan Aralık'a kadar olan ilk altı ayında, 21 kadın sevgilileri ve eski sevgilileri, beş kadın imam nikâhli kocaları tarafından öldürüldü. Bir erkek resmi nikâhli olmayan karısını, bir erkek sevgilisini öldürmeye teşebbüs etti; 15 erkek sevgililerini, dört erkek imam nikâhli karılarını yaraladı. Gündeminde kadın değil aile olan AKP, bu tasarımı bu şekilde kabul ederse her şey çok daha geriye gidecek. Yine Şiddete Son Platformu'nun yasa tasarısında ilgili madde şu şekilde öneriliyor:

MADDE 2- Bu Kanun, medeni hal, aynı çatı altında yaşama, karşılıklı bir ilişki içinde olma durumlarına ve cinsiyet kimliği ve cinsel yönelimine bakılmaksızın, şiddete uğrayan ya da şiddete uğrama tehlikesi altında bulunan; kadınların, çocukların, evlilik birliği ya da fiili beraberlikleri herhangi bir nedenle sona ermiş eş/nişanlı/tafların veya yakın ilişki olsun/olmasın tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin veya ev içi şiddet mağduru olabilecek diğer bireylerin ve varsa bunların yakınlarının korunmasına ilişkin hükümleri kapsar.

Fatma Şahin'in sunduğu taslakta şiddet kavramının, toplumsal veya özel alanda meydana gelmesi hallerinden söz edilmesi, kamu alanını dışında bıraktığı anlamına gelmektedir. "Toplumsal" kavramı, "toplumla ilgili, topluma ilişkin" şiddet türlerini içermektedir. Bunun yerine birçok uluslararası sözleşmede de kullanılan "kamusal" kavramı önerilmektedir. TDK Büyük Sözlüğü'ne göre, "kamu" terimi, bir ülkede yaşayan halkın tümünün yanı sıra, halk hizmeti gören devlet organlarının da tümünü kapsamaktadır. Özellikle devlet organlarında yaşanan kadına yönelik şiddetin daha az yargılanıyor ve caydırıcı yaptırımlarla karşılanmıyor oluşu toplumsal-kamu kavramlarının arasındaki farkın aslında belirleyici unsurlar olduğunu gösteriyor.

Ayrıca yine aynı maddeye, "Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve kadına yönelik şiddet ve kadın hakları konusunda uluslararası uygulamalar göstermektedir ki, kadınların ve kız çocuklarının erken ve zorla evlendirilmesi kadına yönelik şiddetin bir türüdür. Bu nedenle, erken ve zorla evliliklerin de kadına yönelik şiddet olarak tanımlanması gerekmektedir." ifadesinin eklenmesi de teklif edilmektedir. En son Bolu'da yaşanan, 11 yaşında doğum yapan çocuk olayı hakkında Bolu valisinin çocuğun aslında kemik yaşının 17 olduğuna ilişkin yaptığı açıklamayla durumu normalleştirmeye çalışmasına bir de Fatma Şahin'den destek gelmesi, bu yasa maddesine ne kadar ihtiyacımız olduğunu kanıtlar niteliktedir. Küçük yaşta evlendirilme olgusunu münferit bir olay gibi izleyen Fatma Şahin, Bolu'daki kızı aradığını ve kızın 11 değil 17 yaşında olduğunu söylüyor. Ve ardından, Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da nüfus cüzdanında yapılan yaş hatalarını dile getirerek konuya açıklama getirdiğini zannediyor, ancak bu duruma da aynı gün Antep'te 12 yaşındaki kız çocuğuna 16 yaşındaki başka bir çocuğun kimliğiyle doğum yaptırıldı-

ğını nasıl açıklayacağı merak konusu oluyor.

"Çocuk Gelinler" Projesi Koordinatörü Selen Doğan konuyla ilgili şunları söylüyor: "Hiçbir yasal bağı olmadığı halde eşinin hamile kız çocuğu hastaneden çıkarıp götürmesi. Resmi ya da değil, "evliyiz" dediğinde akan sular duruyorsa, suça göz yumuluyorsa, ceza çemberi hastane yetkililerini ve hastane polisini de içine almalı. Böyle bir durumda yapılacak tek şey olayı savcılığa bildirmek olmalı." Çocuk yaşta evlendirilme olgusuna bütünlüklü ve çözüm odaklı bakmak gerekiyor. Tıpkı Selen Doğan'ın dediği gibi, evlilik denildiğinde akan sular duruyor. Tüm sorunların çözümü hep evlilikte görülüyor. Fatma Şahin'in geçtiğimiz gün zorunlu evlilik kurslarını gündeme getirmesi de yine aynı aklın ürünü. Toplumsal sorunların ailede başladığı ve yine aile içerisinde çözümleneceğini düşünen bu akıl, son yıllarda yükselen boşanma oranlarıyla altı oyulmaya başlayan aile kurumuna yönelik tedbirler almakta. "Sağlıklı, mutlu aile ya da evlilik" diye idealize edilenin arka planında tarihsel olarak kadını ezen, cinsiyet rollerinin ve kadın-erkek hiyerarşisinin yeniden üretildiği ve heteroseksizmi garanti altına alan bir kurum var. Bu yüzden, muhafazakârların aileyi korumak istemeleri aslında çok anlaşılır. Kadına yönelik şiddet gündemlerine almalarını da yine aile kurumunun sarsılmasına yönelik önlemler alma çabası şeklinde okuyabiliriz.

Yasalar maalesef tek ve son çözüm değil. Fakat doğru pratiği harekete geçirmek açısından önümüze açmaya yararken, yanlış varoluşuyla da o denli önümüze tıkayan bir engel haline gelebiliyor. Feminist mücadele, birçok hukuki kazanım elde etmiş olsa da, elde edilen hukuksal kazanımların uygulanması noktasında da bir o kadar mücadele vermemiz elzem. Erkek yargıya son, gerçek adalet ise şimdi demek için, kadını mağdur etmeye açık kapı bırakan bu yasa tasarısına sessiz kalmamamız ve yasa önerilerimize sahip çıkmamız gerekiyor.

